

Warszawa 12.02.2014 r.

Sz. Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia

Zarząd:

Andrzej M. Fal
Prezes

Dorota Kiedik
Vice Prezes

Członkowie:
Maria Gańczak
Joanna Kobza
Magdalena Konieczny

Adres:

Katedra Zdrowia Publicznego
Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
Ul. Bartla 5
51-618 Wrocław

email: zarzad@ptzp.org
www.ptzp.org

Szanowna Pani Minister.

W imieniu Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego składam Pani gratulacje z powodu powołania i wyrażam nadzieję na współpracę i możliwość konsultacji merytorycznych w celu wprowadzenia nowoczesnej polityki zdrowotnej w Polsce. Już po tak krótkim czasie moją radość budzi fakt, że urząd Ministra Zdrowia objęła osoba zauważająca rolę edukacji zdrowotnej i zdrowia publicznego.

Od wielu lat niezmiennym elementem dyskusji o systemie opieki zdrowotnej była licytacja jak dużo pieniędzy i kiedy należy dołożyć, żeby system przetrwał... Jako Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego chcielibyśmy zwrócić uwagę, że właściwa alokacja posiadanych środków i zasobów niefinansowych mogą w dużej mierze przyczynić się do istotnej poprawy zdrowia społeczeństwa polskiego, pomimo że ze statystyk europejskich i OECD ostatnich lat wyłaniał się obraz mało optymistyczny.

Choroby przewlekłe o charakterze nieinfekcyjnym (NCDs) odpowiadają w Polsce za ponad 90% zgonów przedwczesnych, 75% kosztów bezpośrednich i ok 80% kosztów pośrednich wszystkich chorób. Ich główne czynniki ryzyka to czynniki behawioralne, zdefiniowane przez WHO jako „piątka”: palenie papierosów, nadmierne picie alkoholu, niezdrowa dieta, brak ruchu i stres. Efektywne wychowanie zdrowego społeczeństwa jest możliwe jedynie w perspektywie pokoleniowej w oparciu o edukację i tzw. profilaktykę pierwotną. Naszym zdaniem jest tu dużo do zrobienia i z radością obserwujemy współpracę Pani Minister z MEN.

Niemniej istotne jednak jest działanie bieżące, a szczególnie ważne w tym zakresie są, naszym zdaniem, problem niezdrowej diety i wręcz alarmujący wzrost sprzedaży jednorazowych, smakowych e-papierosów, używanych przede wszystkim przez dzieci i młodzież.

Spośród wymienionych powyżej, palenie papierosów jest obecnie najważniejszym, możliwym do uniknięcia, czynnikiem ryzyka zachorowalności oraz umieralności w przebiegu NCD. Niestety w Polsce pali obecnie 28,8% społeczeństwa, liczba sprzedawanych papierosów stale rośnie (od 2015 roku o blisko 20%), a młodzi ludzie ciągle wchodzą w nałóg nikotynowy zaś Ci, którzy już palą nie rzucają palenia – mamy jedno z najgorszych wyników w tym zakresie w Europie. Rocznie umiera w naszym kraju około 75000 czynnych palaczy i ok. 7000 osób z powodu narażenia na palenie bierne.

Jako PTZP wydaliśmy Zalecenia dotyczące prewencji chorób u osób palących papierosy, w których wskazaliśmy cztery stopnie profilaktyki zdrowotnej i działania w ramach każdej z nich mogącymi prowadzić do „ziemi wolnej od dymu (papierosowego)”. Na zlecenie Biura ds. Analiz Sejmowych przygotowałem również

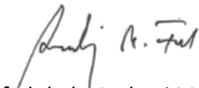
Opinię dotyczącą stanu epidemii nałogu papierosowego w Polsce, jego aspektów ekonomiczno-społecznych i perspektyw wyjścia. (A. M. Fal, BAS-998/23A). Liczymy, że Pani Minister zmieni podejście Ministerstwa Zdrowia prezentowane do tej pory w zakresie walki z paleniem - z purystycznego podejścia WHO, nie przynoszącego już od dawna efektów, na pragmatyczne, stosowane przez kraje, które mają najniższy w Europie odsetek palaczy (m.in. Szwecja czy Wielka Brytania).

W obecnej chwili chcielibyśmy szczególnie zwrócić uwagę Pani Minister na ewidentną epidemię jednorazowych e-papierosów, o których od tygodnia piszą media w całym kraju. Wg opublikowanego kilka dni temu raportu IPAG w 2023 roku sprzedano w Polsce 100mln sztuk tych urządzeń...

Pomimo, że pozwoliłem sobie użyć nałogu papierosowego, jako przykładu, Polskie Towarzystwo Zdrowia Publicznego opublikowało szereg badań i stanowisk także w zakresie spożycia alkoholu i ewolucji modelu picia w Polsce, ochrony antybiotyków w świetle narastającej antybiotykooporności, ekonomiki prewencji i systemu redukcji szkód we wszystkich czynnikach ryzyka.

Szanowna Pani Minister, pozostajemy do dyspozycji Pani Minister w zakresie merytorycznych konsultacji eksperckich Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego z nadzieją, że zechce Pani skorzystać z doświadczenia najstarszej w Polsce organizacji zdrowia publicznego.

Z wyrazami szacunku,

Prof. dr hab. Andrzej M. Fal
Prezes Zarządu PTZP